

71 [58]. DIOGENES VON SMYRNA

1. S. EUS. II 230, 14; DIOG. das. Z. 16; CLEM. das. 231, 4.

2. EPIPHAN. adv. haer. III 2, 9 n. 17 (D. 591) Διογένης ὁ Συμρναῖος, κατὰ δέ τινας Κυρηναῖος, τὰ αὐτὰ τῷ Πρωταγόρῃ ἐδόξασε.

5

72 [59]. ANAXARCHOS

A. LEBEN UND LEHRE

1. DIOG. IX 58—60 Ἀνάξαρχος Ἀβδηρίτης. οὗτος ἤκουσε Διογένης τοῦ Συμρναίου· ὁ δὲ Μητροδώρου τοῦ Χίου, ὃς ἔλεγε μὴδ' αὐτὸ τοῦτ' εἰδέναι ὅτι οὐδὲν οἶδε· Μητροδώρον δὲ Νεσσᾶ τοῦ Χίου, οἱ δὲ Δημοκρίτου φασὶν ἀκοῦσαι.

10 ὁ δ' οὖν Ἀνάξαρχος καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνῆν καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν δεκάτην καὶ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα [340—337] καὶ εἶχεν ἐχθρὸν Νικοκρέοντα τὸν Κύπρου τύραννον· καὶ ποτε ἐν συμποσίῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐρωτήσαντος αὐτόν, τί ἄρα δοκεῖ τὸ δεῖπνον, εἰπεῖν φασιν· ὧ βασιλεῦ, πάντα πολυτελῶς· ἔδει δὲ λοιπὸν κεφαλὴν σατράπου τινὸς παρατεθεῖσθαι ἀπορρίπτων πρὸς τὸν Νικοκρέοντα. (59) ὁ δὲ

15 μνησικακήσας μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως ὅτε πλέων ἀκουσίως προσηνέχθη τῇ Κύπρῳ ὁ Ἀνάξαρχος, συλλαβὼν αὐτόν καὶ εἰς ὄλμον βαλὼν ἐκέλευσε τύπτεσθαι σιδηροῖς ὑπέροις. τὸν δὲ οὐ φροντίσαντα τῆς τιμωρίας εἰπεῖν ἐκεῖνο δὴ τὸ περιφερόμενον· πτίσσε τὸν Ἀναξάρχου θύλακον, Ἀνάξαρχον δὲ οὐ πτίσσεις'. κελεύσαντος δὲ τοῦ Νικοκρέοντος καὶ τὴν γλῶτταν αὐτοῦ ἐκμηθῆναι, λόγος

20 ἀποτραγόντα προσπύσαι αὐτῷ. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν οὕτως ἔχον) [Anth. P. VII 133].

πτίσσετε, Νικοκρέων, ἔτι καὶ μάλα· θύλακός ἐστι·

πτίσσει· Ἀνάξαρχος δ' ἐν Διὶ ἐστι πάλαι.

καὶ σὲ διαστείλασα γνάφοις ὀλίγον (?) τάδε λέξει

25 ῥήματα Φερσεφώνη· ἔρρε μυλωθρὲ κακὲ'.

(60) οὗτος διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐκολίαν τοῦ βίου Εὐδαιμονικός ἐκαλεῖτο· καὶ ἦν ἐκ τοῦ ῥαίστου δυνατὸς σωφρονίζειν. τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον οἰόμενον εἶναι θεὸν ἐπέστρεψεν· ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τινος πληγῆς εἶδεν αὐτῷ καταρρέον αἷμα, δείξας τῇ χειρὶ πρὸς αὐτόν φησι· 'τοῦτ' μὲν αἷμα καὶ οὐκ ἰχώρ, οἷός περ τε ῥεῖ

7—9 vgl. zu II 230, 16—18 13 φησὶν BP¹ πολυτελῆ Φ 14 πα-
ρατεθῆναι Φ 16 vgl. A 13 II 239, 1. Vgl. Anon. in Eth. Nic. xx 177, 29
ed. Heylbut. — Cosmas zu Greg. Naz. (Spicileg. Roman. II 206 Mai) nennt
statt Nikokreon den Tyrannen Archelaos. Vgl. Nonn. ad Greg. Naz.
xxkvi 993 Migne 18 πτίσσε BPF: πτίσσε bis Φ πτίσσεις Menagius (vgl.
II 239, 2): πλήττει Hss. 20 ἔχον) Cobet 24 διαστείλασα γνάφοις ὀλίγον
τάδε λέξει Jacobs: διαστείλας ὀλίγον τὰ δὲ νέφη (ταδ////νεφ P, τὰ δυσνεφῆ F)
τάδε λέξει BPF γνάφοις Jacobs: γένειφαι Anth.: ähnl. Verderbnis steckt
in δενεφῆ des Diog. etwa ὀλίγ' ἐνθάδε (nach Martern hienieden schickt
sie dich [Nikokr.] mit kurzen Worten εἰς κόρακος)? Diels 25 περσεφώνη
Anth. ἔρρε Anth.: ἔρρε P: ἔρε BF κακῆ Hss. Anth. 28 ἐπέστρεψεν F

μακάρεσσι θεοῖσι' [E 340]. Πλούταρχος [s. Z. 37] δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον τοῦτο λέξει πρὸς τοὺς φίλους φησίν. ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε [s. II 238, 10] προπίνοντα αὐτῶι τὸν Ἀνάξαρχον δεῖξαι τὴν κύλικα καὶ εἰπεῖν·

βεβλήσεται τις θεῶν βροθησῖαι χερὶ [Eur. Or. 271].

- 5 2. DIOG. IX 61 Πύρρων Ἠλείος . . . ἤκουσε Βρύσιωνος τοῦ Στίλπωνος, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν Διαδοχαῖς [fr. 146 FGA III 243], εἶτα Ἀναξάρχου ξυνακολουθῶν πανταχοῦ, ὡς καὶ τοῖς Γυμνοσοφισταῖς ἐν Ἰνδία συμμῖξαι καὶ τοῖς Μάγοις . . . (63) ἔκπατεῖν τε αὐτὸν καὶ ἐρημάζειν, σπανίως ποτ' ἐπιφαινόμενον τοῖς οἴκοι. τοῦτο δὲ ποιεῖν ἀκούσαντα Ἰνδοῦ τινος ὀνειδίζοντος Ἀναξάρχωι, ὡς οὐκ ἂν ἕτερόν
10 τινα διδάξαι οὗτος ἀγαθόν, αὐτὸς αὐλᾶς βασιλικᾶς θεραπεύων. αἶ τε εἶναι ἐν τῶι αὐτῶι καταστήματι, ὥστε εἰ καὶ τις αὐτὸν καταλίποι μεταξὺ λέγοντα, αὐτῶι διαπεραίνειν τὸν λόγον, καίτοι κενημένον τε (* * *) ὄντα ἐν νεότητι. πολλάκις, φησὶ [Antigonos v. Karyst. S. 35 Wilam.], καὶ ἀπεδήμει, μηδενὶ προεπιπών, καὶ συνερέμβετο οἰστίσιν ἤθελεν. καὶ ποτ' Ἀναξάρχου εἰς τέλμα ἐμπεσόντος, παρῆλθεν
15 οὐ βοηθήσας· τιῶν δὲ αἰτιωμένων, αὐτὸς Ἀνάξαρχος ἐπήνει τὸ ἀδιάφορον καὶ ἄστοργον αὐτοῦ. Vgl. c. 70, 1.

3. PLUT. Alex. 52 [aus Hermippos, der sich auf den Bericht des Strobilos, Vorlesers des Kallisthenes, an Aristoteles bezieht, vgl. c. 67 Anf.] (nach dem Tode des Kleitos) Καλλισθένης μὲν ἠθικῶς ἐπειράτο καὶ πράως ὑπο-
20 δυόμενος τῶι λόγῳ καὶ περιῶν ἀλύπως λαβέσθαι τοῦ πάθους, ὁ δὲ Ἀνάξαρχος ἰδίαν τινὰ πορευόμενος ἐξ ἀρχῆς ὁδὸν ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ δόξαν εἰληφῶς ὑπερονομίας καὶ ὀλιγωρίας τῶν συνήθων εὐθύς εἰσελθὼν ἀνεβόησεν· οὗτός ἐστιν Ἀλέξανδρος, εἰς ὃν ἡ οἰκουμένη νῦν ἀποβλέπει· ὁ δὲ ἔρριπται κλαίων ὡσπερ ἀνδράποδον ἀνθρώ-
25 πων νόμον καὶ ψόγον δεδοικώς, οἷς αὐτὸν προσήκει νόμον εἶναι καὶ ὄρον τῶν δικαίων, ἐπεὶ περ ἄρχειν καὶ κρατεῖν νενίκηκεν, ἀλλὰ μὴ δουλεύειν ὑπὸ κενῆς δόξης κεκρατημένον. οὐκ οἶσθα, εἶπεν, ὅτι τὴν Δίκην ἔχει πάρεδρον ὁ Ζεὺς καὶ τὴν Θέμιν, ἵνα πᾶν τὸ πραχθὲν ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος θεμιτὸν ἦ καὶ δίκαιον; τοιούτοις τισὶ
λόγοις χρησάμενος ὁ Ἀνάξαρχος τὸ μὲν πάθος ἐκούφισε τοῦ βασιλέως, τὸ δὲ ἦθος εἰς πολλὰ χαυνότερον καὶ παρανομώτερον ἐποίησεν, αὐτὸν δὲ δαιμονίως ἐνήρμοσε
30 καὶ τοῦ Καλλισθένους τὴν ὀμιλίαν οὐδὲ ἕλλως ἐπίχαριν διὰ τὸ αὐστηρὸν οὔσαν προσδιέβαλε. λέγεται δὲ ποτε παρὰ δεῖπνον ὑπὲρ ὠρῶν καὶ κράσεως τοῦ περι-
έχοντος λόγων ὄντων τὸν Καλλισθένην μετέχοντα δόξης τοῖς λέγουσι τάκει μᾶλλον εἶναι ψυχρὰ καὶ δυσχειμερα τῶν Ἑλληνικῶν, ἐναντιουμένου τοῦ Ἀναξάρχου καὶ φιλονικούντος εἰπεῖν· ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη σοι ταῦτα ἐκείνων ὁμολογεῖν ψυχρότερα·
35 σὺ γὰρ ἐκεῖ μὲν ἐν τρίβωνι διειχεύμαζες, ἐνταῦθα δὲ τρεῖς ἐπιβεβλημένοι δάπιδας κατὰκεισαι· τὸν μὲν οὖν Ἀνάξαρχον καὶ τοῦτο προσπαρῶζυνε.

4. — — 28. Den Vers Iχώρ κτλ. [II 235, 29] sprach der König selbst. ἐπεὶ δὲ μεγάλης ποτὲ βροντῆς γενομένης καὶ πάντων ἐκπλαγέντων Ἀ. ὁ σοφιστὴς παρῶν ἔφη πρὸς αὐτὸν· μή τι σὺ τοιοῦτον ὁ τοῦ Διός; γελᾶσας ἐκεῖνος· οὐ βούλομαι γάρ, εἶπε, φοβερός εἶναι τοῖς φίλοις ὡσπερ σὺ με κελεύεις ὁ κατα-

5 δρύσιωνος Hss. τοῦ) ἢ Nietzsche. Zu den chronologischen Schwierigkeiten, die sich bei diesem Verhältnis ergeben, vgl. Zeller II⁴ 250⁴
12 τε BP: fehlt F < > Diels. Sinn etwa: <τῶι τοῦ ὄχλου κρόται καὶ φιλόδοξον> πολλάκις BΦ: πολλάκι PF 14 συνερέμβετο (so) Hss.
ἤθελεν BP¹ 32 δὲ hinter τοῖς tilgte Solanus

- φουλιζων μου τὸ δεῖπνον, ὅτι ταῖς τραπέζαις ἰχθύας ὀραῖς ἐπικειμένους, οὐ σα-
 τραπῶν κεφαλᾶς'. τῷ γὰρ ὄντι λέγεται τὸν Ἀνάξαρχον ἰχθυδίων Ἡρασιτίωνι
 πεμφθέντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὸν προειρημένον ἐπιφθέγγασθαι λόγον, οἷον ἐξευ-
 τελίζοντα καὶ κατεριωνευόμενον τοὺς τὰ περίβλεπτα μεγάλοις πόνοις καὶ κινδύνοις
 5 διώκοντας, ὡς οὐδὲν ἢ μικρὸν ἐν ἡδοναῖς καὶ ἀπολαύσεισι πλέον ἔχοντας τῶν
 ἄλλων. Vgl. Satyros b. Athen. vi 250 B [fr. 18 FHG III 164] Ἀνάξαρχόν φησι
 τὸν εὐδαιμονικὸν φιλόσοφον ἕνα τῶν Ἀλεξάνδρου γενέσθαι κολάκων καὶ συνο-
 δεύοντα τῷ βασιλεῖ, ἐπεὶ ἐγένετό ποτε βροντὴ κτλ. PLUT. Alex. virt. I 40 p. 331 B
 ὅτι τὸν μὲν ἁρμονικὸν Ἀνάξαρχον ἐντιμώτατον τῶν φίλων ἐνόμιζε [Alexander].
- 10 5. ARR. Anab. IV 9, 7 εἰσι δὲ οἱ λέγουσιν Ἀνάξαρχον τὸν σοφιστὴν ἐλθεῖν
 μὲν παρ' Ἀλέξανδρον κληθέντα ὡς παραμυθησόμενον· εὐρόντα δὲ κείμενον καὶ
 στένοντα ἐπιγελάσαντα ἀγνοεῖν, φάναι, διότι ἐπὶ τῷδε οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες
 τὴν Δίκην παρέδρον τῷ Διὶ ἐποίησαν ὡς ὁ τι ἂν πρὸς τοῦ Διὸς κυρωθῆι, τοῦτο
 ζῆν δίκῃ πεπραγμένον· καὶ οὖν καὶ τὰ ἐκ βασιλείως μεγάλου γιγνόμενα δίκαια
 15 κρῆναι νομίζεσθαι, πρῶτα μὲν πρὸς αὐτοῦ βασιλέως ἔπειτα πρὸς τῶν ἄλλων ἀν-
 θρώπων. ταῦτα εἰπόντα παραμυθησασθαι μὲν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ τότε· κακὸν
 δὲ μέγα, ὡς ἐγὼ φημι, ἐξεργάσασθαι Ἀλεξάνδρῳ καὶ μείζον ἔτι ἢ ὅτῳ τότε
 ζυγεῖτο· εἶπερ οὖν σοφοῦ ἀνδρὸς τῆνδε ἔγνω τὴν δόξαν ὡς οὐ τὰ δίκαια ἀρα
 κρῆ σπουδῆι ἐπιλεγόμενον πράττειν τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ὁ τι ἂν καὶ ὅπως οὖν ἐκ
 20 βασιλείως πραχθῆι, τοῦτο δίκαιον νομίζειν. ἐπεὶ καὶ προσκυνεῖσθαι ἐθέλειν Ἀλέ-
 ξανδρον λόγος κατέχει, . . . οὐκ ἐνδεῆσαι δὲ οὐδὲ πρὸς τοῦτο αὐτῷ τοὺς κολα-
 κείαι ἐς αὐτὸ ἐνδιδόντας, ἄλλους τέ τινας καὶ δὴ καὶ τῶν σοφιστῶν τῶν ἀμφ' αὐτὸν
 Ἀνάξαρχόν τε καὶ Ἄγιν Ἀργεῖον ἐποποιούν.

6. — — IV 10, 5 ὑπὲρ δὲ τῆς προσκυνήσεως ὅπως ἠναντιώθη Ἀλεξάν-
 25 δρωι καὶ τοιόσδε κατέχει λόγος. ζυγεῖσθαι μὲν γὰρ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τοὺς
 σοφιστάς τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν καὶ Μήδων τοὺς δοκιμωτάτους μνημην
 τοῦ λόγου τοῦδε ἐν πτότῳ ἐμβαλεῖν· ἄρξαι δὲ τοῦ λόγου Ἀνάξαρχον, ὡς πολὺ
 δικαιότερον ἂν θεὸν νομιζόμενον Ἀλέξανδρον Διόνυσου τε καὶ Ἡρακλέους, μὴ
 ὅτι τῶν ἔργων ἕνεκα ὄσα καὶ ἡλίκα καταπέπρακται Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ καὶ ὅτι
 30 Διόνυσος μὲν Θηβαῖος ἦν οὐδὲν τι προσήκων Μακεδόσι, καὶ Ἡρακλῆς Ἀργεῖος
 οὐδὲ οὗτος προσήκων ὅτι μὴ κατὰ γένος τὸ Ἀλεξάνδρου· Ἡρακλεῖδην γὰρ εἶναι
 Ἀλέξανδρον· Μακεδόνας δὲ ἂν τὸν σφῶν βασιλέα δικαιότερον θείαις τιμαῖς κο-
 σμοῦντας. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνο εἶναι ἀμφίλογον ὅτι ἀπελθόντα γε ἐξ ἀνθρώπων
 ὡς θεὸν τιμήσουσι· πόσωι δὲ δικαιότερον ζῶντα γεραίρειν ἢ περ τελευτήσαντα ἐς
 35 οὐδὲν ὄφελος τῷ τιμωμένῳ. c. 11 λεχθέντων δὲ τούτων τε καὶ τοιούτων λόγων
 πρὸς Ἀναξάρχου τοὺς μὲν μετεσχηκότας τῆς βουλής ἐπαινεῖν τὸν λόγον καὶ δὴ
 ἐθέλειν ἀρχεσθαι τῆς προσκυνήσεως· τοὺς Μακεδόνας δὲ τοὺς πολλοὺς ἀχθομένους
 τῷ λόγῳι σιγῆι ἔχειν. Καλλισθένην δὲ ὑπολαβόντα· Ἀλέξανδρον μὲν, εἰπεῖν,
 ὦ Ἀνάξαρχε, οὐδεμιᾶς ἀνάξιον ἀποφαίνω τιμῆς ὄσαι ζῦμμετροι ἀνθρώπῳι κτλ.'
- 40 CURT. VIII 5, 8 *Agis quidem Argivus, pessimorum carminum post Choerilum
 conditor, et ex Sicilia Cleo . . . hi tum caelum illi aperiebant Herculemque
 et Patrem Liberum et cum Polluce Castorem novo numini cessuros esse
 iactabant.*

9 ἁρμονικόν] Εὐδαιμονικόν Menagius; vgl. auch Bernays *Ges. Abh.* I 125, I
 12 στένοντα Krüger: ἐπιστένοντα Hss.; ἐπιγελάσαντα nach φάναι δ 36 δὴ]
 δὲ δ 37 μαχομένους Hss.: verb. Υχμετ

7. PHILODEM. de vitiis IV [Gomperz *Comment. Mommsen.* S. 471; Crönert *Kolotes Register* S. 187] c. 5. 6 οὐκ εἰκῆι δέ, ἀλλὰ συνπαρτιθεὶς ἐντέχνως τῷ δάκνοντι τὸ γλυκύ, οἶον μί(σγ)ων ἔπαινον <ἀδ>ρότερον ἐλάττονι ψόγῳι καὶ συνκατάθεσιν ἀντιλογίαι, καθάπερ τοιοῦτος, οὗ προσιεμένοι δέξυ(ε)ρα> διδοῦσάϊ 5 τινες <τῷ>ι γλυκεῖ σαυλιστέρῳι χρώμενοι. τοιοῦτον δ(ε) καὶ τὸν Ἀνάξαρχον λέγουσιν· <ἀντι>πῶν γὰρ <ρ τῷ Ἀ>λεξάνδρῳι δ(ιότι στέ)ρ(γ)ει τοῖς κόλαξιν, ἐπήνει <πάλιν· ἀλλὰ μ>ὴν πρέπει τοῦτο τοῖς ἀπὸ Διός· Διόνυσος μὲν γὰρ ἔχαιρε Σατύροις, Ἡρακλῆς δὲ Κέρκωσιν. ἔστιν δ' ὅτε καὶ διερεθισθεὶς μὲν ἐπύκτανεν, ἐαυτοῦ δὲ μνησθεὶς ἐγλύκτανεν, ὡς ὁ ῥηθεὶς [sc. Anaxarchos] <β>αλόντος αὐτὸν 10 ὕβριστικώτερον <ausgefallen μήλοισ τοῦ βασιλέως, ὅτ' ἀπειλήσεν> ἐπαράμενος τὸ ποτήριον· ἄβηθησεται τις θεῶν βροτησίαι χερσὶ' (Eur. Or. 271). Vgl. Plut. de adul. et am. 18 p. 60B. PLUT. Quaest. conu. IX 1, 2 p. 737A καὶ Ἀ. ὑπ' Ἀλεξάνδρου μήλοισ βαλλόμενος παρὰ δεῖπνον, ἐπαναστάς καὶ εἰπῶν ἄβηθησεται . . . χερσὶ'. Vgl. II 236, 4.
- 15 8. AEL. V. H. IX 37 Ἀ. ὁ ἐπικληθεὶς Εὐδαιμονικός κατεγέλα Ἀλεξάνδρου ἐαυτὸν ἐκθεούντος. ἐπεὶ δὲ ἐνόσησέ ποτε Ἀλέξανδρος, εἶτα προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἰατρός ῥόφημα σκευασθῆναι, γελᾶσας ὁ Ἀ. 'τοῦ μέντοι θεοῦ ἡμῶν' εἶπεν 'ἐν τρυβλίῳ ῥοφήματι αἱ ἐλπίδες κείνται'.
9. ATHEN. XII p. 548B περὶ δ' Ἀναξάρχου Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐν πέμπτῳ 20 Βίων [fr. 14 FHG II 308] οὕτω γράφει· 'τῷ Εὐδαιμονικῷ καλουμένῳ Ἀναξάρχῳι διὰ τὴν τῶν χορηγησάντων ἀνοιαν περιπεσοῦσης ἐξουσίας γυμνῆ μὲν ὀλινοχόει παιδίσκῃ πρόσηβος ἢ προκρηθεῖσα διαφέρειν ὥραι τῶν ἄλλων, ἀνασύρουσα πρὸς ἀλήθειαν τὴν τῶν οὕτως αὐτῇ χρωμένων ἀκρασίαν. ὁ δὲ σιτοποιοὺς χειρὶδας ἔχων καὶ περὶ τῷ στόματι κημὸν ἔτριβε τὸ σταῖς, ἵνα μήτε ἰδρῶς ἐπιρρέοι μήτε τοῖς 25 φυράμασιν ὁ τρίβων ἐμπνέοι'.
10. TIMON. fr. 58 Diels:
ἐν δὲ τὸ θαρσαλέον τε καὶ ἐμμένες, ὅππῃ ὀρούσα,
φαίνεται Ἀναξάρχου κύνεον μένος· ὅς ῥα καὶ εἰδώς,
ὡς φασαν, ἀθλιὸς ἔσκε· φύσις δὲ μιν ἐμπαλιν ἤγειν
30 ἡδονοπλήξ, ἣν πλείστοι ὑποτρέουσι σοφιστῶν.
11. PLUT. de tranq. an. 4 p. 466D Ἀλέξανδρος Ἀναξάρχου περὶ κόσμων ἀπειρίας ἀκούων ἐδάκρυε καὶ τῶν φίλων ἐρωτῶντων ὅ τι πέπονθεν, 'οὐκ ἄξιον', ἔφη, 'δάκρυεῖν, εἰ κόσμων ὄντων ἀπέλων ἐνὸς οὐδέπῳ κύριοι γεγόναμεν;' Vgl. Val. Max. VIII 14 ext. 2 iam Alexandri pectus insatiabile laudis, qui 35 Anaxarcho comiti suo ex auctoritate Democriti praeceptoris innumerabiles mundos esse referenti: 'heu me' inquit 'me miserum quod ne uno quidem adhuc potitus sum'.
12. STRAB. XIII p. 594 ἐκεῖνος [Alexander] γὰρ κατὰ συγγενείας ἀνανέωσιν ὤρμησε προνοεῖν αὐτῶν [der Hier wegen der Verwandtschaft der Aiakiden 40 mit Andromache] ἅμα καὶ φιλόμηρος ὢν· φέρεται γοῦν τις διόρθωσις τῆς Ὀμήρου ποιήσεως, ἢ ἐκ τοῦ νάρθηκος λεγομένη, τοῦ Ἀλεξάνδρου μετὰ τῶν περὶ Καλλισθένη καὶ Ἀναξάρχον ἐπελθόντος καὶ σημειωσαμένου τινά, ἐπειτα καταθέντος εἰς νάρθηκα, ὃν ἤϋρεν ἐν τῇ Περσικῇ γάζῃι πολυτελεῶς κατεσκευασμένον.

20 τῶν Εὐδαιμονικῶν καλουμένων A: verb. Schweighäuser 21 ἀνοιαν Hss.: verb. Diels 27 ἐμμένες (= ἐμμενετικόν Pohlenz)] ἐμμανές Plut. de virt. mor. 6 p. 446B GΠdt, de vit. pud. 2 p. 529A M² 30 ἣν 446: τῇι Quaest. conu. VII p. 705 c

13. Zu A 1 II 235, 18: CLEM. Strom. IV 57 (II 274, 13 St.) τὰ γὰρ Ἀναξάρχου σιωπῶ ἔπιπτεσεν ἐπιβῶντος τὸν Ἀναξάρχου θύλακον. Ἀναξάρχον γὰρ οὐ πίπτεσεν, ὁπνίκα πρὸς τοῦ τυράννου ὑπέροις σιδηροῖς ἐπίπτεσεν. [DIO] Corinth. 37, 45. PHILO Quod omn. prob. p. 462 Mang. zusammen mit 5 Zeno [s. 29 A 8. 9], woraus die Konfusion bei VAL. MAX. III extr. 4, der zusetzt: *multorum aures illa lingua et in primis Alexandri regis admiratione sui adionitas habuerat, dum terrae condicionem, habitum maris, siderum motus, totius denique mundi naturam prudentissime et facundissime expromit.*

14. [GAL.] H. ph. 4 (D. 602; Ursprung der Namen der philosophischen 10 Sekten) <ή δέ> ἐκ τέλους [καὶ δόγματος] ὥσπερ ἡ Εὐδαιμονική· ὁ γὰρ Ἀναξάρχος τέλος τῆς κατ' αὐτὸν ἀγωγῆς τὴν εὐδαιμονίαν ἔλεγεν.

15. — — 7 (D. 604) σκεπτικούς δὲ Ζήνωντα τὸν Ἐλεάτην καὶ Ἀναξάρχον τὸν Ἀβδηρίτην καὶ τὸν ἄγαν ἠκριβοκῆναι τὴν ἀπορητικὴν ὑποληφθέντα Πύρρωνα.

16. SEKT. adv. m. VII 88 [pach II 233, 25] Ἀναξάρχον δὲ καὶ Μόνιμον ὅτι 15 σκηνογραφία ἀπέκασαν τὰ ὄντα τοῖς τε κατὰ ὑπνους ἢ μανίαν προσπίπτουσι ταῦτα ὠμοῖσθαι ὑπέλαβον.

17. Epikurs Brief πρὸς Ἀναξάρχον [Plut. adv. Col. 17 p. 1117 A; fr. 116 Us.] ist nicht an den Abderiten gerichtet.

B. FRAGMENTE

20 ANΑΞΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

1. CLEM. Str. I 36 [II 23, 22 St.] εὖ γοῦν καὶ Ἀ. ὁ Εὐδαιμονικός ἐν τῷ 5 Περὶ βασιλείας γράφει· ἴπολυμαθίη . . . δεξιὸν ὄντα . . . ὄρος. ὄσοι δὲ καὶ θύρησιον αἰδούσιν ἢ ἦν πηι πεπνυμένην αἰδῶσιν οὐ τιθέμενοι ἐν σοφίῃ, γνώμην δ' ἔχουσι μωρίας'. STOB. III (Flor.) 34, 19 H. 25 Ἀναξάρχου· ἴπολυμαθίη . . . δεξιὸν ἄνδρα . . . ὄρος. οἱ δὲ ἐξω καιροῦ ῥῆσιν μουσικὴν πεπνυμένως αἰεῖσουσιν, οὐ παραδέχονται ἐν ἀργίῃ γνώμην αἰτίην δ' ἔχουσι μωρίας'. Vgl. ATHEN. mech. p. 4 Wesch.

πολυμαθίη κάρτα μὲν ὠφελεῖ, κάρτα δὲ βλάπτει τὸν 5 ἔχοντα· ὠφελεῖ μὲν τὸν δεξιὸν ἄνδρα, βλάπτει δὲ τὸν 30 ῥῆϊδίως φωνεῦντα πᾶν ἔπος κῆν παντὶ δήμῳ. χρῆ δὲ

ÜBER DAS KÖNIGTUM

1. Vielwissen nützt wohl sehr, schadet aber auch sehr dem der es hat. Es nützt dem geschickten Mann, schadet aber dem, der leichthin alles Wort vor allem Volk ausspricht. Man muß der passenden Zeit Maße kennen; denn das ist der Weisheit Grenzstein.

10 <ή δέ> Diels [ ] Diels 13 ἀποληφθέντα A: ἀπολειφθέντα B: verb. Diels 15 vgl. Frank Plato u. d. sogen. Pythagor. Anm. 50 27 Anaxarchos scheint auf Kallisthenes anzuspielen [s. A 3], von dem Aristoteles sagte: λόγῳ μὲν ἦν δυνατὸς καὶ μέγας, νοῦν δὲ οὐκ εἶχεν [Plut. Alex. 54] 28 vgl. aber 22 B 40. 68 B 65 29 τὸν δεξιὸν ἄνδρα Stob.: τόνδε ἄξιον ὄντα Clem. 30 κῆν Diels: κ' ἐν Clem.: καὶ ἐν Stob.